

Sıkılğanlık Kimlerde Ne Zaman Çok Görölür?

(Reşat ÖNDER)

İnsanın çocukluğundan itibaren fertler arası münasebetlerde, uzun süreli anormal bir hayat tarzına sahip olması, sıkılğanlığın sebebidir.¹

Daco'ya göre genellikle ortaya çıkan durumlar:

“-İyi bir şey yaptıklarını düşünerek aşırı derecede koruyucu olan anne-babaların durumu. Bu anne-babalar çocukların yerine her türlü kararı kendileri verirler.

-Yetişkinlere özgü bir hava içinde umutsuzluğa kapılan çocuklarda duyarlılık özgürce gelişip sergilemez. (Örneğin, yaşlı bir kimse tarafından yetiştirilen bir öksüzde olduğu gibi).”²

“-Sevgi eksikliği nedeniyle engellenmiş çocuklar.

-Bir anlayış eksikliği nedeniyle engellenmiş çocuklar. (Örneğin, materyalist bir anne-babaya sahip idealist bir çocuk.)

-Kendilerinden farklı bir isteği kabullenmeyen baskın bir ana yada baba tarafından ezilmiş olan çocuklar.

-Kendini çok akıllı sanan ve bunu hissettiren babaların çocukları.”³

1.Nedeni Saptanmış Olan Sıkılğanlık

“... Şaşı baktığım için sıkılğan oldum.”

“... Herkesin, çok uzun olan burnuma bakıyormuş gibi bir duyguya sahip olduğumdan sıkılğan oldum.”

“... Boynum küçük olduğu için sıkılğan oldum.”

“... Sınıfta, sürekli olarak konuşma şeklimle alay ediyorlardı. Öğretmenim, kahkahalarla gülen arkadaşlarımdan önünde beni küçük düşürüyordu.”

“... Burada, sıkılğanlığın nedenleri sıkılğan kişinin kendisi tarafından ortaya konuyor. Ancak bu nedenler... gerçek nedenler midir? Hayır. Bu kimseler gerçekten sıkılğan kişilerdir. Ancak, sürekli olarak bir suçlu ararlar. Ve kendilerine buldukları bir hata sıkılğanlıklarını haklı çıkaracak gibi gelir. Burada hemen şunu belirtmemiz gerekir ki, normal bir kimse kesinlikle burnu, boyu yada saçlarıyla pek ilgilenmez.”

“Gerçekte söz konusu olan temeldeki sıkılğanlıktır (ki bunu başka yerde aramak gerekir) ve bu sıkılğanlık bedensel eksiklikle pekiştirilmiş olup kişi, yalnız bu eksikliği göze batıyormuş sanır.”⁴

2.Bazı Kimselerin Neden Olduğu Sıkılğanlık Hali

¹ ALTINTAŞ, a.g.m., c.XXX, s.61.

² DACO, a.g.e., s.61.

³ DACO, a.e., s.61.

⁴ DACO, a.e., s.61.

Bazı kimselerin bazı tutum ve davranışları, diğer bazı kimselerin sıkılğanlığına sebep olabilir. Bunlardan en önemlileri şunlardır:

a-Anlayışsızlıktan Çekinme: Sıkılğan, ortaya koyacağı tutum, davranış ve söz gibi bir şeyin muhatapları tarafından anlaşılmaması endişesi, sıkılğan kişi için bir nedendir. (Örneğin, akıllı bir kimsenin aptal ile anlaşılamaması gibi. Akıllı bir insanın aptal bir kimseyle anlaşabilmesi için, onun dilini kullanması imkansız bir durumdur.)

b-Alaya Alınmaktan Çekinme: Buradaki alaya alma bir bilgisizlik taslama, iğneleyici ama karşısındaki küçültücü bir amaç taşır. (Örneğin, eşsiz bir piyanistin müzikten anlamayan bir kişi önünde duyduğu sıkılğanlık bu türdendir. Müzisyen olmayan kimse kendini müzisyen önünde aşağı görünce ve bilgisizliğini hissedince karşısındakini alçaltmak için alaya başvurmasıdır.)⁵

⁵ DACO, a.e., s.61-62.